

SVET EVROPE
EVROPSKO SODIŠČE ZA ČLOVEKOVE PRAVICE

TRETJA SEKCIJA

ZADEVA FETIŠ D.O.O. V. SLOVENIA
(Pritožba št. 75366/01)

SODBA

STRASBOURG

30. marec 2006

Ta sodba bo postala dokončna pod pogoji iz drugega odstavka 44. člena Konvencije. Mogoče je, da bo na njej opravljena uredniška redakcija.

V zadevi Fetiš d.o.o. v. Slovenija

je Evropsko sodišče za človekove pravice (tretja sekcija) v senatu, ki so ga sestavljali:

gospod J. HEDIGAN, *Predsednik senata*

gospod B.M. ZUPANČIČ,

gospod L. CAFLISCH,

gospa M. TSATSA-NIKOLOVSKA,

gospod E. MYJER,

gospod DAVID THÓR BJÖRGVINSSON,

gospa I. ZIEMELE, *sodniki,*

in gospod V. BERGER, *sodni tajnik,*

po posvetovanju za zaprtimi vrati 9. marca 2006

izreklo naslednjo sodbo, ki je bila sprejeta istega dne:

POSTOPEK

1. Zadeva je bila sprožena s pritožbo (št. 75366/01) proti Republiki Sloveniji, ki jo je pri Sodišču na podlagi 34. člena Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (v nadaljevanju: Konvencija) 27. avgusta 2000 vložilo slovensko podjetje Fetiš d.o.o. (v nadaljevanju: pritožnik).

2. Pritožnika je zastopal gospod J. Nastran, ki je bil direktor podjetja. Slovensko vlado (v nadaljevanju: Vlada) je zastopal njen zastopnik gospod L. Bembič, generalni državni pravobranilec.

3. Pritožnik je na podlagi prvega odstavka 6. člena Konvencije zatrjeval, da je bilo trajanje postopka pred domačimi sodišči, v katerih je bil udeležen kot stranka, predolgo.

4. Dne 23. septembra 2003 je Sodišče odločilo, da o pritožbi glede dolgega trajanja postopka obvesti Vlado. V skladu s tretjim odstavkom 29. člena Konvencije je odločilo, da hkrati odloči o dopustnosti pritožbe in o utemeljenosti zadeve.

DEJSTVA

5. Dne 24. junija 1994 je pritožnik pri Temeljnem sodišču v Murski Soboti vložil tožbo proti S.H. in zahteval 20.000 DEM za poplačilo dolga. Zahteval je tudi, da se plačilo terjatev zavaruje z sodno odredbo.

Dne 28. junija 1994 je svoj zahtevek povišal na 30.000 DEM.

Dne 6. julija 1994 je sodišče izdalo sodno odredbo.

Dne 5. oktobra 1993 je S.H. pristal na poplačilo 20.000 DEM in posledično je sodišče izdalo delno sodbo, ki je postala dokončna 28. oktobra 1994.

Dne 17. maja 1995 je S.H. izplačal dogovorjeni znesek.

Dne 16. januarja 1996 je pritožnik vložil pripravljalne spise, v katerih je še naprej zahteval 30.000 DEM.

Dne 2. julija 1998, po reorganizaciji slovenskega sodstva je Okrajno sodišče v Murski Soboti od pritožnika zahtevalo, da spremeni svoj zahtevek, tako da upošteva delno sodbo. Ker je pritožnik to zavrnil, je sodišče, ob upoštevanju višine zahtevka, 9. julija 1998 odločilo, da je zadeva izven njegove pristojnosti. Nato je bila zadeva dodeljena Okrožnemu sodišču v Murski Soboti.

Slednje je naslovilo vprašanje o pristojnosti na Višje sodišče v Mariboru, le-to pa je odločilo, da mora o zadevi razsoditi okrajno sodišče, saj je višina spornega zahtevka samo 10.000 DEM.

Dne 3. aprila 2000 je pritožnik na Državno pravobranilstvo naslovil zahtevek za odškodnino zaradi dolgotrajnosti in zamud v sodnih postopkih. Dne 11. avgusta je državno pravobranilstvo zahtevek zavrnilo.

Dne 22. avgusta 2000, potem ko je pritožnik svoj zahtevek zvišal na 26.161 DEM, je okrajno sodišče v Murski Soboti znova odločilo, da zadeva ni v njegovi pristojnosti in je zadevo dodelilo Okrožnemu sodišču.

Izgleda da je bilo med 5. oktobrom 1994 in 15. decembrom 2003 vsaj 5 narokov za obravnavo, od katerih je bila druga opravljena 10. julija 2000. Vsaj dva naroka za obravnavo sta bila preložena na željo pritožnika: narok za obravnavo na dan 10. julija 2000 je bil preložen zato, da je lahko pritožnik spremenil višino svojega zahtevka, narok za obravnavo na dan 4. septembra 2002 pa je bil preložen, ker je pritožnik svoj zahtevek povišal na 30.000 DEM.

Med 28. junijem 1994 in 3. decembrom 2002 je pritožnik vložil šest pripravljalnih spisov.

Med postopkom je pritožnik pri oblasteh večkrat urgiral za pospešitev postopka. Med 7. junijem 1998 in 11. aprilom 2005 je pritožnik vložil pet prošenj za nadzor postopka pri Ministrstvu za pravosodje. V svojih odgovorih so oblasti pritožnika obvestile o stanju in napredovanju postopka.

Dne 23. decembra 2003 je sodišče sprejelo sodbo, ki je zavrnila zahtevek pritožnika in izničilo preteklo sodno odredbo.

Sodba in sklep sodišča sta bila pritožniku vročena 30. decembra 2003

6. Dne 14. januarja se je pritožnik pritožil na Višje sodišče v Mariboru.

Dne 16. junija 2004 je sodišče deloma ugodilo pritožnikovi pritožbi in je zadevo vrnilo v ponovno presojo sodišču prve stopnje.

Pritožnik Sodišču ni sporočil datuma, ko mu je bila vročena odločba sodišča.

7. Izgleda, da je okrajno sodišče med ponovnim presojanjem o zadevi opravilo dve obravnavi in sicer 9. maja 2005 ter 15. junija 2005.

Dne 14. julija 2005 je sodišče sprejelo sodbo, ki je zavrnila zahtevek pritožnika, in sklep s katerim je zavrnilo izdajo sodne odredbe.

Sodba in sklep sta bila pritožniku vročena 16. avgusta 2005.

8. Dne 31. avgusta 2005 se je pritožnik pritožil na Višje sodišče v Mariboru. Postopek še ni zaključen.

PRAVO

I. ZATRJEVANA KRŠITEV PRVEGA ODSTAVKA 6. IN 13. ČLENA KONVENCIJE

9. Pritožnik se je pritožil zaradi nerazumno dolgega trajanja postopka. Skliceval se je na prvi odstavek 6. člena Konvencije, ki določa:

»Vsakdo ima pravico, da o njegovih civilnih pravicah in obveznostih ... v razumnem roku odloča ... sodišče.«

A. Dopustnost

10. Vlada se je sklicevala na to, da niso bila izčrpana domača pravna sredstva.

11. Pritožnik je izpodbijal to navedbo in trdil, da pravna sredstva, ki so bila na voljo, niso bila učinkovita.

12. Sodišče ugotavlja, da je obravnavana pritožba podobna zadevam *Belinger* in *Lukenda* (*Belinger v. Slovenija* (odl.), št. 42320/98, 2. oktober 2001, in *Lukenda v. Slovenija*, št. 23032/02, 6. oktober 2005). V omenjenih zadevah je Sodišče zavrnilo ugovor Vlade o neizčrpanju domačih pravnih sredstev, saj je ugotovilo, da pravna sredstva, ki jih je pritožnik imel na voljo, niso bila učinkovita. Sodišče opozarja na ugotovitve v zadevi *Lukenda*, da predstavlja kršitev pravice do sojenja v razumnem roku sistemski problem, ki izhaja iz neustrezne zakonodaje in neučinkovitega delovanja sodnega sistema.

13. Kar se tiče obravnavane zadeve, Sodišče ugotavlja, da Vlada ni predložila nobenih prepričljivih dokazov, zaradi katerih bi moralo Sodišče to zadevo obravnavati drugače od uveljavljene sodne prakse.

14. Sodišče nadalje ugotavlja, da pritožba ni očitno neutemeljena v smislu tretjega odstavka 35. člena Konvencije. Prav tako ni nedopustna iz katerih koli drugih razlogov. Zato je pritožbo razglasilo za dopustno.

B. Utemeljenost

15. Obdobje, ki ga je potrebno pri tem upoštevati se je začelo 28. junija 1994, na dan, ko je v Sloveniji pričela veljati Konvencija in še vedno traja. Upoštevano obdobje je torej trajalo več kot enajst let in osem mesecev na štirih stopnjah sojenja.

16. Sodišče ponovno poudarja, da je treba razumnost trajanja postopka ocenjevati glede na okoliščine zadeve in ob upoštevanju naslednjih meril: zapletenosti zadeve, ravnanja pritožnika in vpletenih oblasti ter presoje, kolikšen je bil pomen sporne zadeve za pritožnika (gl. med drugim *Frydlender v. Francija* [GC], št. 30979/96, odstavek 43, ESČP 2000-VII).

17. Ne glede na to, da je do določenih zamud v postopku prišlo zaradi pritožnikovega pogostega spreminjanja zahtevka, Sodišče meni, da obnašanje pritožnika samo po sebi ne opravičuje trajanje postopka na prvi stopnji sojenja, ki je trajal več kot devet let in šest mesecev. Sodišče še posebej opaža, da so bila sodišča popolnoma pasivna in da je zadeva pritožnika mirovala med 28. oktobrom 1994 in 2. julijem 1998. Kot posledica tega in spora o pristojnosti je med prvim in drugim narokom za obravnavo v zadevi minilo več kot pet let in devet mesecev.

18. Po proučitvi vsega predloženega gradiva in ob upoštevanju veljavne sodne prakse je Sodišče prišlo do zaključka, da je bilo trajanje postopka v obravnavani zadevi predolgo in ni izpolnilo zahteve po pravici do sojenja v razumnem roku.

Prišlo je torej do kršitve prvega odstavka 6. člena.

II. UPORABA 41. ČLENA KONVENCIJE

19. 41. člen Konvencije določa, da:

»Če Sodišče ugotovi, da je prišlo do kršitve Konvencije ali njenih protokolov, in če notranje pravo visoke pogodbenice dovoljuje le delno zadoščenje, Sodišče oškodovani stranki, če je potrebno, nakloni pravično zadoščenje.«

A. Škoda

20. Pritožnik je zahteval 59.200 EUR (eurov) za premoženjsko škodo. Trdil je, da je izgubil 54.200 EUR (eurov) zaradi neuspešnega pravnega spora v obravnavani zadevi in 5.000 EUR (eurov) zaradi likvidacije podjetja, ki naj bi bila posledica dolgotrajnosti upoštevanih domačih postopkov

21. Vlada se o zahtevku ni opredelila, vendar je zahtevku oporekala prvotnemu zahtevku pritožnika za premoženjsko škodo v višini 35.000 DEM (približno 17.860 EUR (eurov)).

22. Ker Sodišče ne vidi nobene očitne povezave med ugotovljeno kršitvijo in zatrjevano premoženjsko škodo, se omenjeni zahtevki zavrne.

B. Stroški

23. Pritožnik je zahteval tudi približno 100 EUR (eurov) za stroške, ki jih je imel z vložitvijo zahteve za sodni nadzor postopkov pred domačimi oblastmi in 380 EUR (eurov) za stroške postopka pred Sodiščem.

24. Vlada je zahtevku oporekala.

25. V skladu s sodno prakso Sodišča je pritožnik upravičen do povrnitve stroškov le, če dokaže, da so dejansko nastali, da so bili potrebni in da so razumno visoki. Zato Sodišče v obravnavani zadevi ob upoštevanju podatkov, s katerimi razpolaga, in na podlagi prej navedenih meril zavrača zahteve za povrnitev stroškov v postopkih pred domačimi sodišči in ocenjuje, da je pritožniku razumno prisoditi znesek 380 EUR (eurov) za stroške postopka pred Sodiščem.

C. Zamudne obresti

26. Sodišče ocenjuje, da je primerno, da se zamudne obresti obračunajo po mejni posojilni obrestni meri Evropske centralne banke, kateri se dodajo tri odstotne točke.

IZ TEH RAZLOGOV SODIŠČE SOGLASNO

1. *razglaša*, da je pritožba dopustna;
2. *razsoja*, da je prišlo do kršitve prvega odstavka 6. člena Konvencije;
3. *razsoja*,
 - (a) da mora tožena država v treh mesecih od dne, ko postane sodba pravnomočna v skladu z drugim odstavkom 44. člena Konvencije, plačati pritožniku 380 EUR (tristo osemdeset eurov) za stroške postopka, zvišano za morebitni davek;
 - (b) da se po izteku omenjenih treh mesecev in do plačila, na navedene zneske obračunajo linearne obresti po stopnji, ki je enaka mejni posojilni obrestni meri Evropske centralne banke, kateri se prištejejo tri odstotne točke;
4. *zavrne* v preostalem delu pritožnikov zahtevkov po pravičnem zadoščenju.

Spisano v angleščini in notificirano v pisni obliki 30. marca 2006 v skladu z drugim in tretjim odstavkom 77. člena Poslovnika Sodišča.

Vincent BERGER
Sodni tajnik

John HEDIGAN
Predsednik senata